

RYOMGÅRD REALSKOLES
ELEVFORENING



ÅRSSKRIFT 1985

RYOMGÅRD REALSKOLES
ELEVFORENING

ÅRSSKRIFT 1985

RYOMGÅRD REALSKOLES ELEVFORENING



ÅRSSKRIFT 1985

Redaktion:

Hanne Hove-Nielsen og Torben Jensen

Indhold

Side

5	H. E. Stilling: Translokation 1985
8	Afgangsholdene
10	Emmy Basse Kristensen: Den sidste af sin race
17	Fra skolens dagbog
32	Torben Jensen: Årsfesten 1985
39	Personalia
40	To af jubilæumsholdene 1986
41	N. P. Bager: 7 aar, svunden Tid vi aldrig ser, ...
50	Den første Elevforening og dens Fane
53	H. E. Stilling: Strukturændringer
57	Ryomgård Realskoles Jubilæumsfond af 1983
58	Praktiske oplysninger om skolen
62	Regnskab



I dybeste sorg meddeles herved, at fru Thyra Weiner Munch den 28. november er afgang ved døden efter længere tids sygdom.

Æret være fru Thyra Weiner Munchs minde. Hendes navn og mindet om hendes gerning vil leve.

Translokation 1985

Kære dimittender

Al den halløj, der sker her i dag er for jeres skyld. – Det er jer, der er centrum på denne smukke dag – det er jer, der er ved at afslutte et kapitel i jeres livs bog – et kapitel, der var stort og vigtigt.

Bedre end man kunne ved jeres konfirmation – kan man nu sige: Barndommens kapitel er slut – den pulveriserende verden venter på jer.

Som sagt: Vi er her i dag for at ønske jer held og lykke på turen.

10 år i skolens verden er slut – hvad har disse 10 år gjort ved jer – eller anderledes udtrykt: Hvad har skolen gjort ved jer i alle disse år – og lige så vigtigt: Hvad har I gjort ved den.

Svaret kan selvfølgelig ikke gives her – det er omfangsrigt, og det er i hvert fald næsten lige så forskelligt, som antallet af jer.

Nogle har været heldige at være sammen med klassekammerater, de passede godt til – lærere, de kunne med – andre har haft mindre gode muligheder.

Men nogle fællestræk er der da. Tænk blot på, hvordan I var, da I gik ud af jeres småbørnstid – små, søde børn, der betuttede og beklemte mødte den store skole – og se så, hvad der er kommet ud af det – nogle store, frække unger – nej, det er ikke rigtigt udtrykt – måske bedre: Som bristefærdige rosenknopper? – eller som nogle store kalve, der kluntet og nysgerigt ser på verden – eller helt enkelt: Som nogle søde, naturlige, unge mennesker, der friske og veloplagte er klar til, hvad der nu skal ske.

Der er sandelig sket noget, siden I kom for 10 år siden. En næsten uendelig række af undervisningstimer med faglig indlæring – påvirkninger af klasselæreren – af klassekammeraterne og af hele skolens miljø – og det hele har forberedt jer til den tid, der kommer her efter.

Vi er sikre på, at I er forberedt godt. De lærere, I har haft, har brugt år af deres liv – mange timer hver dag – for at gi' jer det bedste, de kunne – og I har taget godt imod.

Jeg har kun kendt jer kort tid, men har alligevel mærket, at mange af jer er værd at stifte bekendtskab med – personligheder af den gode og stabile slags – og alligevel sprudlende af liv og egne tanker.

Også fagligt er i værd at stifte bekendtskab med – hvis karakterer kan bruges som målestok, er I som helhed langt over gennemsnittet – hvilket selvfølgelig i parentes bemærket skyldes jeres udmærkede – fra gode forældre – nedarvede egenskaber og også en interesseret og solid arbejdsindsats – måske kan det også skyldes, at I har haft nogle gode lærere – hvem ved?

Stærkt medvirkende til jeres gode resultat er vel også, at I er privilegerede – opvoksede i et af de rigeste hjørner af verden, under stabile og fredelige vilkår – med frisk luft – rent vand – sund mad – ordentlige boliger – alt det, vi regner som selvfølgeligheder, men som i resten af verden hører til de lykkelige undtagelser.

At være privilegeret betyder også forventninger om, at man lever op til et ønsket niveau – at man kvitterer for sit privilegium – derfor venter vi os noget af jer – I er ikke nogle ligegyldige, tilfældige unge mennesker – I er vores privilegerede børn – vi tror på jer – vi har selv lavet jer, og vi regner med – stoler på – at I lever op til vores forventninger.

I har fået forudsætningerne og en god udgangsposition – og så er det kun jeres vilje til at ville, der er afgørende for, hvornår I begynder at være med til at præge vores verden.

Jeres vilje – jeres valg – er afgørende – hver dag – hele tiden – vil du være med? – eller vil du ikke? – vælg om du vil være aktiv – eller vælg om du vil være passiv og lade de andre bestemme for dig – og gøre det, der skal gøres – vælg om du vil være medløber og ja-siger – eller vær stærk og gøre det, du ved, er det rigtige.

Vi ved, du kan – og vi ved, du vil, men vi ved også, det er svært, så vi holder tommelfingre for dig – og holder lidt ængsteligt øje med dig, for sådan er vi forældre og lærere, vi kan li' dig – du kommer os ved, og vi vil af hele vort hjerte, at det skal gå dig rigtig godt.

Fra os alle sammen: Held og lykke.

H. E. Stilling



9. og 10. klasse juni 1985

10. klasse:

Martha Babis, Pindstrup. Christopher Boeck, Randers. Palle Fuglsang, Ryomgård. Flemming Hansen, Højbjerg. Tommy Bagger Hansen, Auning. Bettina Jensen, Kibæk. Mette Fuglsang Jensen, Ryomgård. Susan Jensen, Køge. Niels Emil Jørgensen, Køge. Merete Nybæk Nielsen, Kærby skole, Kolind. Berit Rossen, Rødskov. Hans August Thomsen, Fjellerup. Pia Sørensen, Hornslet.

9. a klasse:

Michael Rottbøll Andersen, Ryomgård. Jesper Harder Christensen, Ryomgård*. Majken Christensen, Gjesing*. Claus Jørgen Hansen, Moesholm, Ryomgård*. Jette Hansen, Moesholm, Ryomgård*. Jael Jacob, Rønde. Martin Bo Jensen, Ryomgård. Rikke Holm Jensen, Fjellerup. Charlotte Kauffeldt, Hobro. Martin Knakkegaard, Tjerrild. Pernille Lauritzen, Brunmose. Henriette Møllgaard, Tjerrild*. Christian Nebel, Ryomgård. Tina R. Nielsen, Ryomgård*. Martin Poulsen, Nimtofte*. Espen Thomsen, Ryomgård*. Torben Flyndersøe, Skødstrup*.

9. b klasse:

Inge Thy Christensen*. Jim Cuno Hald*. Jane Bagger Hansen, Auning*. Bettina Jensen, Pindstrup*. Torben Kudahl, Kristianslund, Trustrup. Janne Lassen, Ryomgård. Jakob Meiling, Ryomgård. Jesper Møller, Søborg*. Camille Sørensen, Thorsager. Tina Sørensen, Pindstrup. Jacob Vester, Ryomgård. Josefine Weiglin, Århus*. Lonnie Würtz, Ryomgård*. Lars Bo Hansen, Mørke.

*De med * mærkede elever fortsatte i 10. klasse.*

Den sidste af sin race

*Fra naturens hånd ligner mennesker
hinanden, men gennem livet udvikler
de sig forskelligt.*
(Kung-Fu-Tse).

Else var en lille, spinkel, gammel kone omkring de 80 år. Hendes hud var brun og garvet af vind og vejr. Egentlig var jeg lidt bange for hende, fordi hun mindede mig om Skovheksen fra eventyret »Hans og Grethe«. Denne tanke fik yderligere næring, når hun af og til bar en sæk på ryggen, og var der noget i sækken, måtte det jo uden al tvivl være røvede småbørn. Senere hørte man, at det var tørv eller brænde tabt på vejen, som fyldte i sækken.

Denne mærkelige kvinde husker jeg tydeligt fra mine første barndomsår, hvor hun var med til at give et landsbysamfund sit ansigt.

Med alderen fandt man så ud af, at Else var noget helt for sig selv, idet hun var den sidste rakker, der har levet i Danmark. Rakker-Else kaldte man hende, men egentlig er tilnavnet vel misvisende. Tater-Else havde måske været nærmere sandheden, men da hun altid »rakkede« rundt, som det hed i Himmerland, var det nærliggende, at hun fik »Rakker« hæftet på sig.

Hvornår og hvorfor Else var kommet til min barndoms landsby, kunne ingen med sikkerhed sige. Men på et eller andet tidspunkt havde hun fået anvist husly i kommunens hus, Fattighuset, hvor der altid boede en familie mere, og hun levede jo så på kommunen, hvilket hun ofte fik at høre, da det dengang var en skændsel uden lige, selv om man var ude over

den arbejdsdygtige alder, og der ikke var noget, der hed aldersrente.

Hvad hun sagde, fæstede man kun i ringe grad lid til, det måtte og skulle være noget vrøvl, men da ingen kendte hendes fortid, kan det jo dog være, at der også var et par sandheder iblandt.

Else vagabonderede. Som oftest fandt hun vel hjem til sin fattige stue ved aftenstid, men det kunne hænde, at hun blev borte i flere dage, og så måtte sognerådsformanden, hendes beskytter og nærmeste nabo, begynde at søge efter hende. Som en af de få følte han ansvar for hende, og derfor fik han Elses tillid. Men isoleret var hun, og ingen så til stadighed efter hende. Den almindelige mening var, at hun var i vejen, uduelig og for dyr for kommunen, og desuden havde hun en anden livsstil end andre, og det skulle man jo ikke acceptere.

Fra kommunens side havde man truffet aftale med en kone fra byen om, at Else skulle spise middagsmad hos hende, men den ordning fungerede ikke særlig godt, da Else ikke kendte klokken, men udelukkende rettede sig efter solens gang på himlen. Den første i hver måned fik hun udleveret en kurvfuld af de almindeligste købmandsvarer, så hun havde en mulighed for at klare resten af de daglige måltider selv. Men Else forstod ikke engang at koge æg eller lave kaffe, så hun afleverede varerne i sit »pensionat«, og efter få dages forløb var de sluppet op, hed det sig, og det blev nu betydet Else, at hun måtte se at skaffe sig mad, når hun besøgte folk, hun kendte. Af og til bar hun på en lille zinkspand, der kunne rumme en liter, og flere steder var man klar over, at hun ind imellem sultede, så de fyldte hendes spand op med sødmælk.

Men Else passede sit. Hun gik og gik og gik, dag ud og dag ind. På de solhede sommerdage, i storm og regn, i frost og sne begav hun sig om morgenen ud på en af sine utallige ruter. Altid var hun iført den samme klædedragt, sortgrønlige skørt med indvendig lomme, en rustfarvet, meget slidt hjemmestrikket overdel og et hovedtørklæde bundet under hagen. Tunge spidsnæsede træsko med kraftige jernbeslag fuldendte Elses påklædning. Træskoene skulle jo holde længe, derfor beslagene, skønt Elses spinkle fødder havde svært ved at slæbe dem med. Else selv og hendes klædning blev kun nødtørftigt vasket, men hvor utroligt det end lyder, var hun aldrig syg.

Som regel havde hun sin lomme fyldt med krystalsukker, som var til byens hunde, hvorfor de flokkedes om hende. Men når hun var løbet tør for sukker, og hundene alligevel tiggede, blev Else rasende, og hendes heftige temperament løb af med hende. Skældsord af allerværste slags regnede ned over dyrene, og selv om hendes ordforråd var begrænset, havde hun et vældigt lager af »sprogblomster«. Slige episoder kaldte byens drenge frem i dagslyset, for sådanne perler af ord var jo værd at samle på. Man kunne måske selv få brug for dem! Drengene holdt sig i passende afstand, hvilket vil sige tæt nok på, så ingen glose gik tabt, men langt nok fra, så man hurtigt kunne tage benene på nakken, for selv den skrappeste i flokken blev bange, når Else rullede sig ud.

Strikketøjet var Elses trofaste følgesvend. Når hun gik, strikkede hun altid samtidig – bestandig det samme, nemlig store mandfolkestrømper af ufarvet uldgarn, som man overlod hende på de gårde, hvor hun kom fast. Strømperne havde alle samme størrelse, nemlig 20 masker på hver pind, for Elses talrække gik til en snes. Uden at have gået i skole havde hun lært at tælle til 20, men heller intet andet.

På sine vandringer samlede hun de mærkværdigste ting op. Engang havde hun fundet en messingtråd, og stædigt havde hun sat sig i hovedet, at der af den kunne laves to strikkepinde, hvorfor hun målbevidst opsøgte min bedstefar, landsby-smeden, som skulle kunne alt praktisk. Else fremførte sit krav. Bedstefar sad godt skjult bag avisen og svarede kort »nej«. Else slog sig derefter ned ved kakkelovnen, som om hun havde tænkt sig at blive. Hun bryggede på et eller andet! Så kom det: »Nå, smeden er måske slet ikke så dygtig til hans håndtering, som folk siger?« Bedstefar lod lynhurtigt avisen falde, greb messingtråden og forsvandt ud i sin smedie, hvorfra han nogen tid senere vendte tilbage med to strikkepinde i hånden. Uden kommentarer fik Else dem. Hun sagde: »Tak, smed«, og smilede underfundigt til sit strikketøj. Bedstefar tog atter fat på sin avis. Begge vidste, hvem der havde sejret!

Nu kan det jo undre, at Else havde gået til præst og var blevet konfirmeret, så fastboende må hun på det tidspunkt have været. Når hun var blevet varmet med en kop kaffe i køkkenet hos min bedstemor, steg hendes humør, og som det tavse vidne i en krog hørte jeg hende fortælle om sin konfirmation,

hvor hun havde stået øverst på kirkegulvet. For at hendes dygtighed ikke skulle drages i tvivl, fremsagde hun udenad i en rasende fart hele skabelsesberetningen. Endnu kan jeg høre hende sige: »På den syvende dag holdt han hviledag. Amen!« Samtidig med »Amen« stampede Else hårdt i gulvet, og så var det tid til at snappe efter vejret, for det havde hun holdt under hele Skabelsen. Jeg var målløs. Tænk at kunne så meget udenad!

Ved sådanne lejligheder kunne hun pludselig give sig til at fortælle om sin ungdom og om en mand, hun havde slået følge med, og som forlod hende, og om en dreng, hun i ensomhed havde født i en lade et sted i det vestlige Himmerland. Barnet døde, fortalte hun, og lå begravet på Hyllebjerg kirkegård. Else var herefter blevet overladt til sig selv og sin skæbne. Under fortællingen knuste hun en tåre. Måske var dette sandheden om hende.

Denne historie blev desværre brugt imod hende på en gård, hvor hun ofte kom. Karlene ville gøre grin med hende, og her var en letkøbt popularitet inden for rækkevidde. Under et besøg, hvor konen havde beværtet hende, faldt hun på udvejen i kløerne på karlene, som ivrigt fortalte hende, at hendes søn slet ikke var død, men arbejdede på et jernstøberi i Aalborg. Den ene overgik den anden med viden om ham, og et håb tændtes i den ensomme sjæl. Næste dag tog hun beslutsomt med bussen til Aalborg, fandt på uforklarlig vis frem til jernstøberiet, gik derind og vandrede rundt og betragtede hver eneste yngre mand indgående, indtil hun udså sig en, som, hun bestemt mente, var sønnen. Hun forsøgte at komme i snak med ham, men manden fik et helt chok, tilkaldte hjælp, og Else blev sat på porten. Næste dag kom en dybt skuffet Else ind til min bedstemor. Som en syg segnede hun om på en stol, og bedstemor greb straks efter kaffekanden og skænkede for hende. Stille og snøftende drak hun sin kaffe, mens hun flittigt gjorde brug af det lommeværkløse, hun fik. Jeg blev sendt bort fra bordet, for det var tydeligt, at her var noget galt. Langt om længe gav Else sig stammende til at fortælle om gårdsdagens hændelser. Min bedstemor ville trøste, men Else tålte ikke medlidenhed, så den trøst faldt på stengrund. For at dække over sin skuffelse blev hun hård som flint og sagde: »Sådan en flab, en rigtig laban! Han ville ikke engang

kendes ved sin egen mor.« Det hjalp. Nu havde Else fået luft. Men de forvorpne karle, som havde startet det hele, soledede sig lang tid derefter på grund af deres »bedrift«. Ingen af dem tænkte vel på, at en rakker også kunne græde.

Nabofamilien i huset morede sig; det gjorde den altid, når det gik Else ilde. Den familie og flere andre drillede hende på alle måder. Man stjal af hendes tørv, kikkede ind ad hendes vinduer og gned på ruderne, så de hvinede, så kunne det gamle skind sidde derinde i mørket og blive rigtig godt bange og værge sig ved at bruge mund. Her gjaldt det om at genere så meget som muligt, for Else levede jo sit liv så helt anderledes end flertallet.

Foruden at vandre rundt var der endnu noget, der optog Else, og det var hendes kakkelovn. Mod den førte hun til stadhed kold krig. Om morgenen fik hun som regel tændt op og lagt tørv på, så ilden flammede lystigt, og varmen bredte sig ud i stuen. Det var dejligt! Men Else kunne ikke stilles, naturbarnet skulle ud, selv i den værste kulde, så hun begav sig på vandring, og timerne gik, uden at hun ænsede det. I skumringen vendte hun tilbage, undertiden uden at have fået vådt eller tørt. Hendes slingrende gang afslørede en enorm træthed. Sommetider var hun våd til skindet og naturligt nok vranten. Nu skulle det blive dejligt at komme hjem til den varme stue, og et par skiver bart rugbrød skulle også gøre godt. Men hvad ser Else? »Bæstet«, som hun benævnte kakkelovnen, var jo gået ud! Herefter fulgte et bestemt ritual, som naboerne ikke kunne undgå at blive indviet i. Hun talte til »bæstet« som til en dødsfjende, og atter gjorde Else brug af sprogets værste gloser. Man kunne da heller aldrig vende ryggen til et øjeblik, men nu skulle hun også nok vise, hvem der var herre i huset. En stump avis kom ind i ovnen, derpå en løs tørv, og til sidst satte hun en revet tændstik til. Resultatet udeblev som regel. Nå, sådan!! Else havde nu nået kogepunktet, og i hast langede hun ud efter petroleumsdunken og kastede en ordentlig tår ind i det mørke gab. Stadig intet resultat. »Bæstet« fik nu et velrettet spark og flere vrede ord i tilgift. Et nyt forsøg med petroleum og flere tændte tændstikker tæt på hinanden fulgte, og med et vældigt brag fængede det derinde. Et par ekstra tørv blev lagt på, hvorefter lågen blev smækket i, så ruderne klirrede. Else skuttede sig tilfreds oven på sådan en

åreladning, for hun havde sejret. Hun var herre i huset!

Optrin af den art fandt ofte sted om vinteren, og husets øvrige beboere morede sig og fulgte slagets gang uden for de gardinløse vinduer. Underligt nok udtrykte de aldrig ængstelse for, at Else skulle futte huset af. De betragtede det hele som den rene underholdning.

Selv om nu Else nærede stor tillid til sognerådsformanden, stiftede han dog også bekendtskab med hendes temperament. I anledning af hans fødselsdag, som faldt dagen efter min, havde Else engang i Brugsen indkøbt en lille porcelænshund og fået den noteret i hans egen kontrabog. Dagen før fødselsdagen kom der en kurre på tråden imellem dem, og Else gik fra ham og smækkede med dørene. Knotten stampede hun hjem til sig selv, hentede den pænt indpakkede hund og styrede sin gang mod smedens hus, hvor hun overrakte mig pakken. Hun anede ikke, det var min fødselsdag. Jeg sagde tak og syntes da, den var meget pæn. Senere hørte jeg den rette sammenhæng, men hunden vandt derved i værdi for mig, fordi jeg under så pudsige omstændigheder var blevet gjort til dens ejer.

Tiden gik, og Else gik, men efterhånden langsommere og mere usikkert. Min bedstemor sagde, at Else vist nærmede sig den sidste station. Det forstod jeg ikke noget af.

Men nu kunne det hændes sig, at Else pludselig viste sig i landsbyen kun iført sin underbeklædning. Drengene piftede, hundene gøede, og folk så passivt til. Man konstaterede kun, at hun var blevet endnu mere sær. Ingen tænkte på pleje eller mad til hende. En dag blev hun fundet død i sin seng.

Hendes sidste hvilested blev en stormomsust plet på kirkegården ud mod nordvest i passende afstand fra godtfolk.

Mange havde kendt Else. Få fulgte hende til graven. Ingen savnede hende.

Et simpelt trækors markerede stedet, og på det stod kun: Else Kristoffersen.

Folk med familiegravsteder i nærheden betænkte de første år også Elses med renholdelse, og der blev nu og da sat en blomst på graven. Betegnende nok var det mest ukendte mennesker, der viste hende opmærksomhed i døden. Acceperet nåede hun aldrig at blive, kun tålt.

Med Else forsvandt også en del af byens særpræg, men det skulle fremmede folk komme at fortælle.

Flere år efter begyndte man nemlig at granske i Else og hendes herkomst. Folk med lokalhistorisk interesse ankom, og flere artikler forfattet af personer, som aldrig havde set Else eller kendt hende, kunne man herefter læse i aviser og blade. Ind imellem kunne man også høre en og anden fra landsbyen udtale med en vis stolthed: »Ja, og tænk engang, her iblandt os har hun levet i mange, mange år!«

Ja, såmænd, levet og levet!

Endnu i dag kan man på egnen træffe mennesker, der har kendt denne sidste af sin race, og enhver samtale om hende munder altid ud i et: »Ak, ja, stakkels Else, havde hun endda blot levet i dag, så havde vi jo forstået hende bedre!«

Og mon Vi så havde det??

Fortid og nutid er nære slægtninge.
(Kung-Fu-Tse).

Emmy Basse Kristensen

Til årsskriftets læsere

Modtag hermed vore bedste ønsker om en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

Med venlig hilsen
Emmy og Knud Basse

Fra skolens dagbog

Ved H. E. Stilling

På en skole sker der hver dag noget særligt – der kommer gæster, der tages på udflugter, der laves spændende undervisning, der holdes møder, der optrædes, der spilles – noget bliver hurtigt glemt, andet huskes bl.a., fordi det er nedskrevet i skolens dagbog, hvorfra det efterfølgende er plukket.

1984

- 22/10 Mandag efter efterårsferien – 212 elever – bestyrelsesmøde om aftenen – mest om økonomi.
- 25/10 Forældremøder i børnehaveklassen og i 6. klasse, hvor emnet var: pubertetsbørn og deres evt. problemer.
Konklusion: Små børn – små problemer.
- 31/10 Bestyrelsens formand, skolebestyrer, kostskoleleder og afdelingens lærere drøfter indgående kostafdelingens fremtid.
- 12/11 Novemberprøverne begynder.
- 19/11 9. og 10. klasserne i erhvervspraktik en uge.
- 23/11 Fælles sangtime for alle skolens elever. Det gik så godt, at det besluttedes at fortsætte hermed en gang om ugen indtil jul.
- 28/11 Jubilæumsfondens bestyrelse holder møde. Det besluttedes at uddele en gave til en elev på skolens fødselsdag.
Gaven skal gives til en elev, der i særlig grad udviser hjælpsomhed og positiv væremåde over for kammerater og lærere samt udviser selvstændighed og mod til at give udtryk for den.
- 29/11 Fælleskonsultation. Alle skolens lærere fordelt i

- den gamle bygning. Vente- og hyggerum i Salen for forældrene. Snakken gik hyggeligt, mens man ventede på at blive afhentet af elever, der holdt styr på, hvis tur det nu var til samtale.
- 2/12 Julestue for første klasse med forældre og søskende. Stor tilslutning.
- 4/12 To kostelever bortvises p.g. af dårlig opførsel.
- 7/12 Juleklippeklistrehyggedag. Hele skolen julepyntes. Efter middag underholdning i Salen.
- 11/12 Igen fællessang i Salen for alle elever og lærere. Nye julesange indøves. Resten af dagen er Salen udlånt til Marienhoffskolen til korsang.
- 13/12 Dagen startede med Luciaoptog – smukt og stemningsfuldt udført af 7. klasse under ledelse af vores nye musiklærer, Birte Søllingvraa.
- 18/12 Den traditionelle julekonkurrence om bygning af det smukkeste kagehus. Ved afstemningen blev Trine Theilmann nr. 1, Niels Jacob Buch nr. 2, og Kresten Estrup nr. 3.
- 19/12 Volley-ball stævne med Marienhoffskolen. Trods god stemning og effektiv (højroset) opbakning, måtte vi aflevere halvdelen af pokalerne.
- 19/12 Julestue for 3. klasse og familie. 48 til gløgg og æbleskiver.
- 21/12 Juleafslutning – traditionel og stemningsfuld – begyndende i Salen om morgenen med julens sange – Derefter julehygge i klassen med klasselæreren, medens 10. klasse pynter det store juletræ, og forældre og gamle elever drikker formiddagskaffe på lærerværelset (godt 50 var mødt op). Kl. 11 samling om juletræet.
- Tidl. skolebestyrer K. Basse var inviteret til at læse Juleevangeliet. Det blev gjort så godt og stemningsfuldt, at eleverne spontant klappede bagefter – en reaktion, der irrettesættende blev imødegået af K. Basse med ordene: »Man klapper ikke af Evangeliet« – en vending, der nu er indgået i skolens faste sprogbrug.
- 3/1 Første skoledag i det nye år. 215 elever, vi kunne have været 6 mere, men de blev bortvist i første

- halvår, især på grund af dårlig opførsel over for andre af skolens elever.
- 7/1 Skolens fødselsdag – 72 år – K. Basse overrækker på jubilæumsfondens vegne en gavecheck på 500 kr. til Charlotte Kauffeldt de Vries, 9., og ønske, at hun fortsat turde være selvstændig, positiv, kreativ og hjælpsom.
 - 9/1 Møde for de ældste klasser, hvor elever fra gymnasiet og HF orienterede.
 - 10/1 Velbesøgt forældremøde i 7. klasse, hvor der bl.a. udtrykkes bekymring om, hvordan man rigtigst delte klassen til næste skoleår.
 - 18/1 Elevrådet arrangerer »elevrådsfest« for 7.- 10. klasse, »gamle elever« og indbudte gæster. En aften med »drøn« på, og en aften, der helt gjorde negative bemærkninger om unge mennesker overflødige. En god fest.
 - 21/1 Bestyrelsesmøde med behandling af afskedsansøgning fra Egon og Hedvig Danielsen, der af helbredsgrunde ønskede at fratræde til sommerferien.
 - 24/1 Forældremøde i 9.- 10. klasse: »Ud af skolen – og hvad så?«
 - 28/1 Forældreorienteringsaften på Grenå Gymnasium må aflyses på grund af stærkt snefald.
 - 6/2 Første orkesterprøve med »skoleorkesteret«, der skal optræde til forårsfesten. Under ledelse af musikskoleleder (og bestyrelsesmedlem) Benedicte Riis og Birte Søllingvraa mødes elever, forældre og lærere – begyndere og øvede – til ihærdig øvelse. Resultatet blev slet ikke så ringe – og det var spændende at være med.
 - 18/2 Elevrådet arrangerer fastelavnsfest for bh.- 4. klasse. Alle møder udklædte og slår katten af tønden – festligt.
 - 25/2 2. klasse holder klassefest med forældrene.
 - 4/3 Marts-prøverne begynder – sidste træning inden de endelige prøver for 9. og 10. klasserne, og oplæg til karakterbøgerne, der skal hjemgives inden påskeferien.
 - 4/3 4. klasse tager på klassetur til Hotel Kattegat i 3

dage under ledelse af lærer Tove Korfitsen og klasseforældrerådet.

Bestyrelsesmøde, hvor der vedtages nye timetalsplaner, der ændrer væsentligt i undervisningstimmernes og fagenes fordeling.

- 19/3 2. klasse tager med Karen Rasmussen til sang- og musikstævne i Kolind sammen med skolerne i Midtdjurs. Eleverne gjorde det godt, men vores mangel på musikinstrumenter var mærkbar.
- 22/3 Generalprøve på årets skolekomedie »Kom til det vilde Vesten« opført af 6. klasse under instruktion af Birte Søllingvraa. Elever fra Centerskolen i Grenå og 4. og 5. klasserne fra Marienhoff var inviteret til at overvære prøven, der gik godt. Om aftenen den traditionelle skolefest med underholdning af »skoleorkesteret«, skolekomedie og dans i gymnastiksalen. Der var godt 400 deltagere og succes (så mærkes det, at vi ikke har ventilationsanlæg i Salen).
- 28/3 Ansættelse af ny leder af pasningsordningen: Faglærer Birthe Jensen, Fjellerup.
- 1/4 Artikel i skolebladet Bakkeposten om tvungen ind-

Fra fælleselevrådets kondiløb.

Foto: Erik Jensen



førelse af skoleuniform (fra firmaet RANSLIRPA) gav voldsomme reaktioner – især da den – uden angivelse af firmanavnet – spredtes til dagbladene. Nogle forældre ringede for at melde deres børn ud, ligesom der var en kraftig reaktion fra enkelte af lærerne. Blandt eleverne gav en enkelt klasse, der ikke lugtede lunt, udtryk for, at de ville nægte at gå i sådan noget.

- 10/4 Mange skoler er lukkede, fordi lærerne strejker i protest imod regeringens indgreb i lønforhandlingerne. Vi underviser normalt men sender en skarp protest til ministeren.
- 11/4 Besøg af John Iversen fra undervisningsministeriet. Drøftelse af mulighederne for at fortsætte kostafdelingen i lejede lokaler og forhandlinger om statsstøtte til evt. køb eller nybygning.
- 15/4 Den årlige tradition med kondiløb hver mandag rundt om Vallum Sø genoptages under ledelse af Hans Iversen og Jette Kirkegård.
- 19/4 Jydsk Skolefoto tager klassebilleder af afgangshold.
- 25/4 Fælleselevrådsmøde – samråd fra kommunens skoler nedsat på initiativ af Jakob Meiling – vores dygtige elevrådsformand – og elevrådsformanden på Marienhoffskolen, Pia Schou.
- 28/4 Musikforeningen afholder forårskoncert i Salen.
- 6/5 Skriftlig eksamen begynder.
- 10/5 Kosteleverne og hele staben på kostafdelingen tager på week-endtur til Skallerup Klitby.
- 23/5 9. og 10. klassernes sidste skoledag. Forløb festligt med god underholdning i Salen og efterfølgende frokost med lærerne.
- 17/6 Sidste eksamensdag.
- 19/6 Udflugt for alle skolens elever og lærere til Viborg Domkirke, Dollerup Bakker og Gern Museum arrangeret af Karen Rasmussen. – Og så skinnede solen på den første sommerdag i lang tid.
- 20/6 Sidste skoledag med bogbytning og »afslutningshyggetime« med klasselæreren.
- 21/6 Årsafslutning – dimission – translokation, der tra-

ditionelt begynder med morgenkaffe og morgensang i skolegården. Ca. 70 forældre og gamle elever er mødt for at være med til at festliggøre dagen. 10.30 går alle til teateret på Bakken, hvor der bliver taget værdigt afsked med afgangseleverne. Efter skolebestyrerens tale blev der talt af en 25-års jubilar, Hans Jørgensen, samt af en af dimitterenderne, Jakob Meiling, der sagde:

Som bekendt er vor skole gammel og har eksisteret i mange år. Det, at vor skole er gammel, gør den til en charmerende og særpræget skole. Særpræget på skolen er bakken, salen, biologisamlingen, GH og dens samling, og ikke at forglemme skolens loft, som altid indeholder spændende ting. Endelig skolens ydre, lidt gammeldags facade, men den udtrykker helt klart, at her bor jeg. Her er Ryomgård Realskole, hvorimod andre, der er ens lavet, ser kedelige ud, ligesom mangler en identitet. Her sagde jeg det: identitet.

Ryomgård Realskole har en identitet i kraft af alle disse særprægetheder og traditioner. Det har været en skole, som jeg har været tryk ved, en skole, hvor jeg følte mig sikker, en skole, som jeg inderst inde har været stolt over, og jeg er sikker på, at mine kammerater deler mine meninger med mig. Kammerater – hvordan skal vi leve uden kammerater, de gode gamle skolekammerater. Det er klart, at når vi har gået i klasse med hinanden i så mange år, lærer vi hinanden godt at kende. Vi lærer hinandens små svagheder og selvfølgelig også hinandens stærke sider. Det bevirker, at når vi kender hinanden så godt, gør det ekstra ondt at skilles i dag.

Vi har tit talt om, hvordan vi ville føle det, når den dag kom, hvor vi skulle skilles. Når der blev snakket om, hvor tomt det ville blive uden de daglige skolekammerater. Ja, så blev der knebet en lille tåre hist og pist. Det er en klasse, som jeg, når jeg bliver ældre, vil se tilbage på som en klasse, der havde et fortrinligt, godt kammeratskab, var humørfyldt, hvor der blev diskuteret heftigt alle de fester, som blev afholdt, en klasse som elskede at lave underholdning. Om det så blev godt eller dårligt var lige meget. Bare vi fik lov til at optræde. Og når vi nu snakker om underholdning og show business, hvorfor så ikke bruge den sætning: »The show must go

on« og drage en parallel til afskedens time i dag: »The show must go on for os.« Det er brutalt sagt, men ikke desto mindre sandt.

Lidt negativt skal der også siges. Vi har altid været forfærdelige til at plage, såsom at plage om en fritime til at lave underholdning i, plage om en is eller en flødebolle, hvor resultatet altid blev, at lærerne endte med et nervøst sammenbrud. Jeg kan særlig erindre en tid, hvor vi plagede ekstra meget, nemlig den tid, hvor skolen skulle have en ny skolebestyrer. Hvordan var han, hvordan så han ud, og hvor gammel han var, var spørgsmål, som føg gennem klassen, nå, det var ikke kun i vores klasseværelse, men helt sikkert på hele skolen.

Og hvordan er han så? Ja, nu kan jeg jo kun tale for mig selv, og mit syn på ham kan jeg bedst fortælle om som elevrådsformand. For elevrådet har det været en stor omvæltning. I al respekt for den tidligere skolebestyrer, hr. K. Basse. Elevrådet har haft virkelig gode kår i dette skoleår, ikke kun rent økonomisk, men også i forholdet til lærere og elever. Særligt blandt lærere har der været en positiv holdning til elevrådet. Når elevrådet kom med et forslag til arrangement, blev forslaget altid mødt med positive kommentarer, men den endelige beslutning skal jo træffes af bestyreren, og der blev hver gang sagt ja.

Det lyder måske lidt usandsynligt, men det er ikke engang løgn! Elevrådsfesten, som har været karantæneramt i et par år på grund af en uheldig episode, fik vi lov til at arrangere igen, og med det nye, at man fik mulighed for at tage en gæst med.

Håndboldduel mellem Realskolen og Marienhoffskolen.

Foto: Erik Jensen



Emneugen, som vil blive afholdt i næste skoleår, fik vi også tilsagn om. Vi fik ligeledes tilsagn om at afholde idrætsdagen, og den blev afholdt i maj.

Alle disse ja'er har været en virkelig god ballast for elevrådet. Det har givet blod på tanden. Man får lyst til at lave flere arrangementer, når man véd, at det vil blive mødt med positive kommentarer, og forslagene bliver behandlet fair. Med andre ord: Stilling har været en god mand for elevrådet.

Men jeg kender også en hr. Stilling, som kan blive meget, meget gal. Det fik vi et tydeligt eksempel på sidste skoledag. Der blev sprøjtet med vand, og det faldt ikke i god jord. Hidsig og temperamentsfuld gav han os en opsang, som hele skolen kunne høre, og vandpistolerne blev heller ikke skånet. De blev taget og enkelte trampet i stykker. Måske skal det lige tilføjes, at den opsang, som vi fik, var i orden. Vandpistolsskydning indgik ikke i programmet for sidste skoledag. Men én ting, som jeg véd skuffede en del, var, at vi ikke fik lov til at synge »Altid frejdig« til skolefesten. I hvert fald blandt nogle af eleverne har der været lidt ophidselse over, at der ikke blev sunget, som det nu engang er tradition ved skolefesten.

Men alt i alt mener jeg, og tror jeg, at det er den rigtige mand, som er blevet valgt til at lede Ryomgård Realskole fremover. Tak!

Der tages afsked med hr. N. A. Højholt, der efter 38 år som lærer, skolebibliotekar og regnskabsfører har valgt at gå på førtidspension. Også kostafdelingens ledere, Egon og Hedvig Danielsen, har valgt at gå på pension efter 13 år med dagligt arbejde for 25 unge.

Desuden har lærer Kirsten Geertsen søgt afsked og Tove Korfitsen orlov i et år.

24/6 Bestyrelsesmøde med ansættelse af 3 nye lærere og nyt bestyrerpar på kostafdelingen:

Henny Juul Sørensen: dansk/håndarbejde

Anne Kjeldsen: musik/dansk/engelsk

Anne Mette Schou Hansen: dansk/matematik

Birte Søllingvraa: kostskole/dansk/musik

Lars Møller Andersen: kostskole

- 7/8 Første skoledag efter ferien – som altid: Solskin – 206 ikke ret solbrændte elever og 18 lærere.
- 15/8 Informationsmøde for forældre – »goddag-møde« for nye forældre og lærere. Frederik Jensen, bestyrelsens formand, fortalte om skolen og om bestyrelsens arbejde og ansvar, og skolebestyrer H. E. Stilling informerede om skolens struktur og de nye timeplaner.
Efter en rundgang på skolen og Bakken sluttedes af med forfriskninger i de nyindrettede pasningslokaler. 120 deltagende forældre.
- 16/8 Møde med ledende skolepsykolog Rønne-Jepsen, Grenå, om tilrettelægnningen af specialundervisningen efter nedskæring til 6 timer om ugen. Selvfølgelig skal vi bære vores andel af besparelserne på statens budget – men det er nu synd for de børn, det går ud over.
- 19/8 6. klasse på lejrskole til Kliim med Eva Schou og Lars Broe.
- 30/8 A. V. Pedersen hyldes af eleverne ved morgensangen i anledning af overgang til førtidspension. Elevrådets formand, Henrik Hove Nielsen, holdt en flot afskedstale fra nuværende og tidligere elever og overrakte elevernes gave – en rigtig hvilestol.

Hyldest til A.V.

»Jeg vil gerne på nuværende og gamle elevers vegne takke dig for en masse gode år her på skolen, både som lærer, viceskoleinspektør samt kostinspektør.

Nu vil jeg gerne læse et digt af Tom Kristensen, som hedder:

Til en ven

Du har de pudsige Rynker,
som runder sig over dit Øje,
når du i dybsindigt Tungsind
dog inderligt kan dig fornøje.

Du har den anspændte Styrke,
som dirrer hver Nerve til Live;
men den forfinede Mathed
forflygtiges i det massive.

Og Sindets Stigen og Falden
vel stundom kan lægge dig øde;
men aldrig ørkesløst vil du
i synkende Stemning forbløde.

Jeg tror, at du kan forene
et smil fra Rococoens Hoffer
med Tankens ironiske Søgen
hos skeptiske, grå Filosooffer,

forene moderne higen
mod Livets de tusind Facetter
med Livssynets dansende Ro på
de elskede, gamle Portrætter.

Fra gamle elevs beretninger samt nuværende
elevs erfaringer kan man konstatere, at du altid
har været en interessant og levende lærer, god til
at fortælle, og god til at gøre ellers kedeligt stof in-
teressant og spændende.

Du har brugt dit liv på lærergerningen, til stor
glæde for mange børn og unge mennesker. Ja, ik-
ke kun lærergerningen har du brugt dit liv på,
men også som kostinspektør har du fungeret i
mange år til alles tilfredshed.

Dette vil vi, både nuværende og gamle elever,
takke dig for. Det er derfor med vemod, vi i dag
tager afsked med dig, men samtidig ønsker vi dig
alt godt med dit forestående otium.

Vi vil derfor overrække dig denne gave – en stol
– som vi håber, du vil få mange fornøjelige timer i
og samtidigt ønske dig alt godt i fremtiden.«

A. V. Pedersen er fortsat ansat ved skolen som



konsulent for kostafdelingen i det omfang førtidspensioneringsreglerne tillader det.

- 4/9 9b på ekskursion med Anne Kjeldsen og Erik Jensen.
- 6/9 Møde i bestyrelsen for at afgøre, hvordan undervisningsministerens nye sparekrav kan opfyldes.
- 4. klasse på week-endtur med forældre og lærere.
- 13/9 Kostskolelærerstævne på Stenhus ved Holbæk. Vi sender A. V. Pedersen, Leif Ladefoged, Birte Søllingvraa og Lars Møller Andersen.

- 17/9 Prøvekørsel af 3 flotte sæbekassebiler til Pasningen – bygget af p-fagsholdet under ledelse af Hans Iversen.
- 26/9 Generalforsamling – 80 deltagere – dirigent: K. Vester-Pedersen. Genvalg af Dan Sørensen og Frederik Jensen med H. H. la Cour som 1. suppleant.
- Skolebestyreren fik forsamlingens tilslutning til udvidelse af lejrskoleprogrammet, således at der fremover tages af sted i 3.- 5.- 7. og 9. klasse. Forudsætning: at elevbetalingen hæves til 45%.
- Ligeledes blev der givet tilslutning til at lade de store elever forlade skolens område i frikvarterer og mellemtimer.
- 27/9 Besøg af skoleorkester fra Åes i Norge. 8b og Eva Schou sørgede for den varme middagsmad til gæsterne, der kvitterede med en lige så udmærket koncert.
- 27/9 Alle skolens lærere tager på sight-seeing på Djursland med pedel Preben Nebel ved bussens rat og under kyndig rundvisning af Birgit Nielsen og K.

Fra »Hjerteforeningens kondiløb«

Foto: Erik Jensen



Basse. Formål: at få viden til kommende ekskursioner med eleverne.

- 7/10 9. klasserne til informationsdage på handelsskolen.
- 10/10 9a + b med fysiklærer Erik Jensen besøger elektricitetselskabet ARKE
- 11/10 Alle skolens elever og lærere deltager i Hjerteforeningens motionsløb og løber 3 - 5 - 10 km.
- 19/10 Elevforeningen holder årsmøde og generalforsamling.
- 25-29/11 Glimt fra emneugen. - Gammelt må fældes, for at nyt kan gro op på Bakken.

Skovfoged Ebbe Rasmussen og hr. Stilling lægger i weekenden slagplan for den kommende uges træfældning.

Foto: Erik Jensen





Træet saves i meterstykker.

Foto: Erik Jensen

Fru »A. V.« og A med deres nisser.

Foto: Erik Jensen





Lars Brøe og Lars Møller Andersen skærper tænder.

Foto: Erik Jensen

Henny Juhl instruerer i løvsavning.

Foto: Erik Jensen



Årsfesten 1985

Elevforeningens generalforsamling og årsfest fandt sted lørdag den 19. oktober, sidste lørdag i efterårsferien, som der i snart mange år har været tradition for.

Ligeledes er der tradition for, at fremmødet på generalforsamlingen ikke er overvældende, og det var da heller ikke tilfældet denne gang. 14 var mødt op, hvoraf de 7 var bestyrelsesmedlemmer.

Jens Daugaards beretning var prisværdig kort og præcis, hvilket til dels skyldtes, at der ikke har været de store problemer at tage stilling til siden sidst.

Sidste år blev der fremsat ønske om at flytte årsfesten, så den i stedet blev afholdt om sommeren, et ønske, der ikke var flertal for i bestyrelsen. Imidlertid er der også fra skolens side fremkommet et ønske om en flytning, begrundet først og fremmest i at spare den store udgift til opvarmning, der er nødvendig i oktober måned.

Vedrørende jubilæumsfonden oplystes, at den nu er vokset til små 40.000 kr.

Legaterne er blevet tildelt følgende:

Axel Munch's friplads: Keld Møller Jensen, Ryomgård.

Dagmar og Erik Munch's mindelegat: Lennard Jensen, Pindstrup og Kr. Wiese, Ryomgård.

Villy Hald's mindelegat: Andrew Nygaard, Pindstrup.

Fru Thyra Weiner Munch gentog i sin kommentar til beretningen sidste års ønske om en flytning af årsfesten, hvilket resulterede i en beslutning om at afholde næste års elevfest på et tidspunkt omkring sommerferien begyndelse.

Beretning godkendt.

Lars Christensen aflagde regnskabet, der udviste et under-



H. E. Stilling



Else Marie Andersen (60)



Fru Thyra Weiner Munch



N. P. Bager



Peter Vig Pedersen (25)

skud på 1956 kr. Der var ca. 600 medlemmer, men desværre også 100 restanter, hvilket forklarede underskuddet. Kontingentet blev fastsat til 40 kr. fra 1/6 1986. I øvrigt henvises til regnskabet, der er gengivet andet steds i årsskriftet.

Regnskabet godkendt.

Da N. A. Højholt ikke ønskede genvalg, blev det pålagt bestyrelsen at finde en afløser blandt skolens lærere, for derigenem at have en forbindelse med skolen.

Jørgen Holm Pedersen blev genvalgt til revisor.

Under eventuelt ønskede fru Thyra Weiner Munch, at der ikke blev lukket uvedkommende ind under årsfesten, da denne kun er for gamle elever. Ønsket blev vel modtaget, idet der dog blev advaret mod ikke at udelukke yngre medlemmer i at komme efter spisningen, da de af flere grunde, ikke mindst økonomiske, måske ikke ønskede at deltage i denne.

Mødet hævet.

Herefter kunne deltagerne med god samvittighed begive sig over til foredragssalen, hvor mange af de tilmeldte 160 feststemte medlemmer allerede havde indfundet sig.

Lidt over det fastsatte tidspunkt for festens begyndelse kunne Jens byde medlemmer, æresmedlemmer samt hr. og fru Stilling velkommen, hvorefter man sang »De rejste en skole«.

Foto: Arne Bruun



Pavillonen i Grenå havde igen arrangeret et meget fristende »ta' selv bord«, en sand fryd for øjet og ganen, og der blev da også snart trængsel omkring det, og stemningen steg yderligere.

Inden aftenens talere fik ordet, sang man »Mestersangen«.

Første taler var N. P. Bager (35), der bragte en hilsen fra 50-års jubilarene, der havde været samlet det meste af dagen på hotellet og genopfrisket gamle minder. Han fortalte træk fra skoletiden og hæftede sig især ved Axel Munchs gerning, hvor målet var karakterdannelse og kundskabs påfyldning, hver især faktorer af uvurderlig betydning i livet.

Han sluttede med at offentliggøre en længe skjult hemmelighed. Da han var i 18-19 års alderen, besluttede han sig for at skrive en bog om skoletiden. Indtil for nylig fandtes den kun i et eksemplar, men nu havde han ladet trykke et mindre oplag, som dog ikke var til salg. Fru Weiner Munch, hr. Stilling og Jens Daugaard fik hver overrakt et eksemplar.

Fru Weiner Munch takkede for bogen, som hun glædede sig meget til at læse. Hun udtrykte ligeledes sin glæde over at se så mange gamle elever og mærke deres hengivenhed for skolen. Historien om byggeriet af skolen blev fortalt på en meget levende måde, ligesom tilblivelsen af »De rejste en sko-

Foto: Arne Bruun



le«. Hun bragte en hilsen fra sin bordherre, Hugo Vinderslev, der ikke så sig i stand til at holde tale. Sluttelig reciterede fru Weiner Munch »Skuld gammel venskab rejn forgo« og ønskede skolen held og lykke i fremtiden.

Else Marie Andersen – 25 års jubilær – var næste veloplagte taler. Hun huskede tydeligt Erik Munchs sidste translokationstale som bestyrer for skolen, hvor han sluttede med at sige: »I skal lytte til den indre stemme, den siger jer, hvad der er det rigtige. Opfør jer godt, det spørges mindst.« Skolens traditioner blev levende omtalt, især ved juleafslutningen stemningsfyldt, efter at man havde været på hotellet og oplevet de ældre elevers opførelse af »Den politiske Kandestøber«, eller hvad der nu vistes. Else Marie havde til fulde nydt sin skoletid, skolen og turene på bakken.

Så var det tid til at synge »Her har fordom havet frådet«, hvorefter Peter Vig Pedersen – årgang 25 – på en fornøjelig måde mindedes Axel Munchs introduktionstale. Der skulle siges hr. efterfulgt af navnet og ikke skolebestyrer, overlærer osv. Gud Amor var åbenbart også på spil den gang, idet to drenge blev forelsket i den samme pige med det resultat, at de blev uvenner, hvilket medførte flere bataljer. Det blev til en kontortur, da skolen ikke var vant til sådan noget. Axel

Foto: Arne Bruun



Munch var en eventyrskikkelse, der prentede sig stærkt i drengenes sind, og for ham var æresbegreber i højsædet. Han sluttede med at udtrykke sin beundring for fru Weiner Munch for hendes fantastiske hukommelse.

K. Basse Kristensen omtalte fonden, der blev stiftet på skolens 70-års fødselsdag, og hvis formåls paragraffer var mange, såsom fremme af niveauet, indkøb af undervisnings materialer, skolefripladser, støtte ved legat eller lån til nuværende og tidligere elever til videregående uddannelse + kulturelle formål. Han opfordrede alle til at betænke fonden med en gave – stor eller lille – så den kunne komme til at gøre gavn efter sit formål.

Efter at »De sovende vinde« var sunget, havde skolebestyrer H. Stilling ordet. Han havde med stor interesse lyttet til de mange talere og fandt, at der på flere områder er mange lighedspunkter mellem skolen i dag og for en generation siden. Man starter f. eks. dagen med morgensang, og mange traditioner består stadig.

»Men lærerne i dag er nok ikke eventyrskikkelser, sådan som en taler omtalte sin tids lærere, og når en anden taler udtrykte sig om skolen for 50 år siden som »Da skolen var på sit højeste«, så er det lidt forstemmende at høre. Ganske vist er

Foto: Arne Bruun



der ikke så mange elever nu som dengang, men niveauet er bestemt ikke mindre, og det er vel det vigtigste,« sagde han og fortsatte: »Det er svært at drive privatskole i dag p. gr. af nedskæringer og besparelser. Børn tages ud af skolen af økonomiske grunde, og der mangler penge til flere ting, bl. a. til musikinstrumenter, men viljen til at fortsætte er til stede, deri har jeg samtlige læreres fulde opbakning«.

Endnu en gang lød en af de Ryom sange, nemlig »I livets aftensvale«, hvorpå Jens rundede talerækken af med bl. a. at oplyse, at Hugo Vinderslev ikke holder tale i år, men talen er skrevet, og vil være at finde i årsskriftet. »Han plejer ellers at gøre haneben til fru Weiner Munch, men jeg kan oplyse, at det er gjort«.

For allersidste gang lød en af de kære sange, denne gang »De gamle elevers sang«, og som traditionen byder, blev sidste vers sunget stående, hånd i hånd.

Tilbage på det kulinariske program stod der ostekage og frugttærte. Sidstnævnte faldt åbenbart i manges smag, for det var ikke nær alle, der nåede at sikre sig et stykke, inder der var udsolgt.

Resten af aftenen dansedes der livligt til tonerne af John Pank Jensens hammond musik, og endnu en hyggelig aften var til ende.

Torben Jensen

Elevforeningens bestyrelse efter generalforsamlingen den 19. oktober 1985:

Jens Daugaard, Baunhøjvej 8, 8500 Grenå, tlf. (06) 32 45 27 (formand).
Lars Kloborg Christensen, Poppelvej 10, 8550 Ryomgård, tlf. (06) 39 45 26 (kasserer).
Torben Jensen, Plantagevej 20, 8961 Allingåbro (redaktør).
Hanne Hove-Nielsen, Ny Ryomgård, tlf. (06) 39 44 58 (redaktør).
Nina Bluhme, Haslevangsvej 47, 8210 Århus V. Else Tømmerby, Gyvelskrænten 29, 8961 Allingåbro, tlf. (06) 48 16 24.

Eventuelle adresseændringer bedes meddelt kassereren. Foreningens giro nr. er 9 04 56 78.

Jubilæumsholdene i 1986 er årgangene 1926, 1936, 1946, 1956, 1961, 1966, 1976 og 1981, som allerede nu godt kan gå i gang med at kontakte kammeraterne med henblik på næste års elevfest, som vil finde sted omkring sommerferiens start. Kassereren er behjælpelig med fremskaffelse af adresser i så stor udstrækning, som det er muligt.

Bestyrelsen.

*Elevforeningens bestyrelse ønsker alle medlemmer
en glædelig jul og et godt nytår!*

Personalia

- Lærer Alice Brask, Rosmus (54) har fra oktober 1985 fået sæde i folketinget som medlem af den konservative folketingsgruppe, idet hun som suppleant har overtaget Elisabeth Krogs plads efter dennes død.

Jeg ville blive meget glad, hvis følgende kunne komme i Årsskriftet 1985 under Personalia:

»Mona Rasmussen (årg. 67) døde den 14. maj 1985 efter lang tids sygdom. Mona efterlader mand og to piger på 5 og 12 år. Kære klassekammerater, giv Mona en sidste hilsen ved at sende et beløb til Kræftens Bekæmpelse, giro 6 40 19 29.«

Med venlig hilsen
Jytte Qvist (årg. 67)
Jens Baggesensvej 14
8660 Skanderborg



25 år – årgang 1961

To af jubilæumsholdene 1986

10 år – årgang 1976



7 aar, svunden Tid vi aldrig ser, ...

Som omtalt under årsfesten oplyste N. P. Bager, at han har skrevet en bog med ovennævnte titel om sin skoletid i tredive, og i forståelse med forfatteren bringes her i fotografisk gengivelse uddrag fra denne bog.

Saadan begyndte det

Den 15. August 1928 begyndte da min Skolegang der, den Skolegang, som først sluttede 1935 og som blev til syv gyldne Barneaar, nu begyndte en Tid saa indholdsrig, saa interessant som ingen anden Skole kunne have givet. Men først nu bagefter forstaar jeg det helt, først nu forstaar mine Kammerater og jeg at værdsætte det og takke for det. Nu skulde jeg saa til at rejse med Tog hver Dag. Viggo Sørensen – kaldet »Viggo Slagter« – og jeg bestemte, at vi to vilde sidde sammen, det maatte man nemlig selv bestemme. Saa begyndte den første Time, som jeg endnu husker meget tydelig. I den Time havde vi Hr. Birkelund, der selv har været Elev paa Skolen. Vi begyndte med at skrive Skoleskema. Det var en lille Klasse, vi var kun 16, hvoraf de tre var nye: Else Kolind, Thage Nielsen og jeg. Else Kolind græd i den første Time – uvist af hvilken Aarsag. Da der var gaaet et Stykke Tid, saa ringede der en Klokke. Naa – tænkte jeg – saa maa den Time jo da være forbi, men nej, vi fortsatte. Det kunde jeg alligevel ikke forstaa. Jeg maatte have en Forklaring, og fik den af Viggo, der fortalte, at den Klokke, vi havde hørt, var Mælkemandens. Det var noget helt nyt for mig, for i

Mørke der havde vi jo ingen Mælkemand, der ringede med en Klokke. Da der nu var gaaet et Par Timer, saa stoppede vi op for den Dag. Det var nemlig en god gammel Tradition, at den første Dag efter Sommerferien da skulde Skolen i Skoven. Vi stillede op klassevis i Skolegaarden. De smaa Elever, hvortil vi jo hørte, gik først med Skolebestyreren og nogle af Embedsmændene i Spidsen. Embedsmændene var nogle af 9' Klasses Elever, der var udnævnt til at passe en Bestilling. Der var »Ringeduksen«, »Sekretæren«, »Depotforvalteren«, »Færdselsbetjenten« og »Udsmiderne«, som senere kaldtes »Hushovmestre«.

Vi gik ud i Ryomgaard Skov og gjorde to Hvil paa Vejen hen og hjem. Da vi atter var tilbage paa Skolen, var vi oppe i »Teatron«: Et Friluftstheater gravet ind i Bakken, som hævdede sig bag Skolen. Her i »Teatron« blev vi inddelt i Kupehold for de forskellige Tøg, som vi rejste med. Det var den Gang vi rejste i Kupeer med Plads til 12 Mand. De ældste paa mit Hold var Per Skriver, Peter Solgaard, Ivar Andersen og Børge Skriver. Aah, som de hundsede med os, der var yngre, fandt paa at stoppe 10 Mand ind paa det tilstødende Toiletrum. Naa, snart var vi saa hjemme igen. Efter denne første Dag, begyndte saa Arbejdet. Det var nu ikke saa forfærdelig meget vi havde at læse den Gang. Vi havde Dansk, Skrivning, Regning, Geografi, Historie og Religion. Dette medførte at vi heller ikke havde mange Lærere. Vi havde Hr. Jensen – en ældre Mand, som havde været Præst i Amerika –, Hr. Birkelund og Fru Inspektør E. Munch. Saa havde vi et Par Fritimer hver Dag – de kunde ganske vist indskrænkes, for hvis man ikke skrev ordentlig, saa kunde vi komme ind at skrive hos Fru Munch.

Men ellers tumlede vi paa Skolebakken. Vi var kun fem Drenge i Klassen: Verner, Viggo, Otto, Thage og jeg. Men som vi legede der, rundt om den gamle Mølle, rundt paa hele Bakken eller i Skolegaarden. Vi holdt af hinanden. En Gang var Otto syg – meget syg –, jeg kan huske, at vi fire, vi var saa triste til Mode. Og vi talte om, at hvis nu Otto døde, saa vilde vi da sende Krans. Det var nu meget at spekulere over i det i den Alder. Naa heldigvis kom Otto over det, han er i Dag en stor og stærk Slagtersvend.

I Lørdagens sidste Time var der altid Foredrag i Samlingen. Vi forstod sikkert ikke ret meget af det, der blev sagt, men vi lærte at være op-

mærksomme, lærte at naar man hører en Mand tale, saa sidder man ikke og hænger med Hovedet, nej man ser opmærksomt på ham – enten Foredraget interesserer eller ej. Det var Skolens Lærere, der holdt disse Lørdags-Foredrag. Jeg husker ikke alle de Foredrag, der blev holdt i de mange Aar, men jeg husker dog, at medens vi gik i 3'Klasse, holdt Hr. Magnusson et Foredrag, til hvilket vi sang: »Du gamla du fria, du fjelhøga nord«. Det var første Gang jeg hørte den. Vi – 3'Klasse – sad paa en Bænk lige bagved de store Drengene i 9' Klasse. Aah – som de sang – der var Carl Henning – Frede Storm Hansen og mange flere. Vi syntes, at de var saa store i 9'Klasse, men for mig at synes, blev 9'Klassens Elever mindre med Aarene – vel nok fordi vi selv voksede til. Og nu her i 3'Klasse deltog jeg som Elev i Skolens Juleafslutning. Jeg havde været med min Broder Aaret før. Men nu var jeg selv Elev – saa nu var det noget helt andet. 9'Klasse opførte et Stykke, der var forfattet af Skolebestyreren, det hed:

»Zoologien, der blev væk.«

Det var på Ryomgaard Hotels Scene, at det blev opført. Senere var vi oppe paa Skolen i Samlingen, hvor vi sang Skolens gamle Julesang: »Kom lad os nu paa Børnevis«. Det var jo ogsaa første Gang, at jeg sang med paa den. Med Aarene kom jeg til at holde meget af den og hver Jul kommer den frem i min Bevidsthed og minder mig om Barnedommens Julefester paa Skolen. Efter at vi havde sunget Julesangen, ønskede Hr. A. Munch os en glædelig Jul – og saa ringede Skolens Duks Julen ind. Det var Carl Henning Jensen, der var Skolen Duks det Aar – jeg kan endnu se ham for mig, da han gik ud paa Skolens øverste Gang for at ringe Julen ind. Saa havde vi Juleferie til den 7. Januar – og atter begyndte Arbejdet, efter at vi i Samlingen havde sunget: »De sovende Vinde er vakte af Blund«.

Jeg burde vist rigtigt fortælle, hvordan en Skoledag gik. Naar vi kom med Toget, blev vi paa Stationen i Ryomgaard modtaget af Hr. Dyne- sen og saa gik vi op til Skolen, ude ved Vejen blev vi modtaget af Skolebestyreren, der hilste paa os med et Haandtryk eller et Nik. Saa begyndte Timerne. Vi havde to Timer, saa sang vi »Tolvsang« – Sang, der erstattede Morgensang, idet vi jo først kom i Skole Kl. 9.30. Navnet

»Tolvsang« kan man jo regne ud kommer deraf, at Klokken var 12. Ja men det var den slet ikke. Den var ca. halv 11, men oprindelig var den 12. Det lød jo bedre at sige »Tolvsang« end »ca. Halvelvelesang«. Her sang vi saa en Sang, næsten altid en Sang, som Lærerne havde skrevet, og som vi alle kender under Navnet: »De ryomske Sange«. Det var Sange, som vi glædede os over og som sikkert vil blive sunget ogsaa af kommende Slægter. Alle disse Sange vil De finde bag i denne Bog. Efter »Tolvsang« var der Frikvarter, som varede næsten 10 Minutter, saa ringede Skolens Duks, og vi stillede op og gik klassevis ind. De, der kom for sent, maatte vente til alle Klasser var kommet ind. Vi havde saa tre Timers Undervisning. Man maa bemærke, at der ikke – som i de fleste Skoler – var Frikvarter efter hver Time. Af Hensyn til Toggangen kunde dette ikke lade sig gøre. Efter de tre Timers Forløb var der atter Frikvarter. Vi samledes i Samlingens hyggelige Lokale, og medens vi spiste vor Mad, blev glemte Sager, der var indsamlet af Depotforvalteren – det var Frede Storm Hansen – raabt op af Axel Munch og afleveret til den rette Ejermænd. Saa kom de sidste to Timer. I disse Timer havde vi i 3' Klasse næsten altid fri. Naar saa Klokken var 2,10 ringede Duksen for sidste Gang den Dag.

4. Klasse

Den 15' August 1929 begyndte mit andet Aar paa Skolen. Jeg sad atter sammen med Viggo Sørensen – vi sad sammen i 4 Aar. Nu var Klassen blevet en Del større – der var efter Ferien kommet flere Elever deriblandt Knud Flarup, Hans Ole Vinderslev, Niels Gudmund Poulsen og Villy Petersen – de to sidstnævnte var fra Mørke. Der var nu 5 fra Mørke i denne Klasse.

4' Klasse gjorde Gymnastik sammen med 5' Klasse og under Hr. Dynesens Ledelse. Jeg husker, hvor bange vi var for at komme til at gøre Gymnastik under Hr. Dynesen. Man sagde, at han var saa skrap, men det viste sig heldigvis, at det ikke var Tilfældet. Alle de mange gode

Minder, som vi har fra Gymnastiktimerne, fortæller noget andet. Det var herligt at have Gymnastik og derunder Haandbold paa Banen bag ved Bakken. Det var vel nok noget, vi gik op i med Interesse. Naar Timerne var forbi, kom vi pustende og sveddryppende løbende hen ad Bakken ned i Skolegaarden til Vandposten, der faktisk blev stormet af »Kamelerne«, der skulde have Vand.

Nu her i 4'Klasse skulde vi ogsaa synge tostemmige Sange i Sangtimerne – naa, glæde mig over det kunde jeg ikke, for jeg var det, man kaldte »B-Sanger« og maatte derfor ikke synge med.

Hr. Birkelund havde vi til Dansk og Regning. I Dansk havde vi bl. a. Diktat. I disse Diktater var der indført Hjemstavnslære. Ryomgaard Realskole var den første Skole, der begyndte paa denne Form for Undervisning. Diktaterne handlede i de mindre Klasser om »Nissen fra Mørke«, »Nissen paa Vedø« og den Slags, som vi netop i den Alder bedst forstod. Senere gik de over til at beskrive Egnen, fortælle svundne Tiders Stormænd der fra Egnen, saaledes »Marsk Stig«, der jo boede paa Hjelm, »Lave Brok til Gl. Estrup« o. s. v. Det var en Form for Undervisning, der interesserede os meget.

I Skrivning havde vi Fru Munch. Naar vi havde skrevet en Side i vor Skrivebog, skulde den præsenteres for Fru Munch, og vi fik da Karakter. Undertiden fik jeg ug med »Kryds og slange«. Se det var jo f. f., men andre Tider maatte jeg skrive om. En Gang var det heller ikke hel rent. Fru Munch vilde se mine Hænder. Det kunde af og til ske, at vi blev sendt ud for at vaske dem. Mine Fingerspidser var noget brune – brune som de kan blive af at ryge Cigaretter, men som ogsaa kan komme af Kastanjer – det var om Efteraaret – det sagde jeg ogsaa til Fru Munck, men jeg tror nu nok, at hun tænkte, at det var fra Cigaretter.

I 4'Klasse begyndte vi at lære Skolebestyreren nærmere at kende. En Gang kom han paa Inspektion i Dansktimen. Jeg skulde læse et Vers om »Bjørnen«. Saa vidt jeg husker, gjorde jeg det ikke ret godt – det kunde jeg i hvert Fald forstaa paa Hr. Munch. – Naa, Dagen efter maatte jeg blive hjemme paa Grund af Influenza.

Nu kom der mange nye

Det var altsaa den 15 August 1930, at jeg begyndte paa 5'Klasse. Jeg husker endnu, at da vi stillede op i Skolegaarden for at gaa ind, da var der saa mange nye Ansigter. Der var bl.a. Carl Scheel, hvis Far var Grev Scheel til Gammel Ryomgaard. Hele Familien Scheel havde været i Frankrig i nogle Aar. Nu da de var kommet hjem, skulde Børnene saa gaa i Ryomgaard Realskole. Foruden Carl, der altid blev kaldt »Calle«, var der Chresten, Jørgen og Ingeborg Scheel.

Men altsaa – i min klasse var der mange nye. Der var de tre fra Ørum: Aage Agger, Holger Andersen og Hans Marius Brøgger – tre prægtige Fyre, som jeg den Dag i Dag sætter stor Pris paa. Der var Ove Sørensen – senere kaldet »Smaa

Sørensen«, Axel Vorbjerg Nielsen, senere »Borbjerg«. Der var Vagn Thylin Jensen, Else Nissen, Ejnar Lund Jensen, kaldet »Bejser«. Ja — »Bejser« fik forresten i Aarenes Løb saa mange forskellige Navne. En Gang hed han »Lunde«, saa hed han »Chabeso« senere »Beso« og jeg tror, at han i 9'Klasse havde Navnet: »Enricho de Beso«. Der var ogsaa Knud Basse Kristensen, som blev kaldt »Basseluren«. Og der var mange flere nye. Det var virkelig blevet en stor Klasse – 5'Klasse. Vi var nu 36. Nu blev Fritimernes Antal mindre. Vi fik flere Fag og dermed nye Lærere.

For første Gang havde vi Inspektøren, Erik Munch. Vi havde Hr. E. Munch til Dansk, Historie og Naturhistorie. Aah, ja – disse Timer! Disse Timer med Erik Munch. Hvor var de dog festlige! Sikke Historier han fortalte os! Bare jeg kunde huske dem alle. Men der var mange. Der var den med Turen over Atlanterhavet i en lille aaben Baad. En Robaad endda! Hr. E. Munch og »Peter Jensen fra Vejle«. (Peter Jensen fra Vejle var altid med paa disse berømmelige Togter). Da de saa sejlede over Atlanterhavet, kom der pludselig en Haj, der fik fat i Peter Jensen, men Hr. E. Munch kom til med sin Økse lige i rette øjeblik og fik til alt Held hugget Tømmelfingeren af Peter Jensen, som saa var reddet, idet Hajen da kun naaede at faa fat i Tømmelfingeren.

Der var ogsaa den Historie, hvor Hr. E. Munch var ansat paa et Lager for Galosker – som han sagde. Det varovre i New York. Lageret var paa

31' Etage. Saa en skønne Dag brændte Bygningen. Men hvad gjorde Hr. Munch? Han tog blot 12 Par Galosker paa og hoppede ud af et Vindue, men han fløj op igen, da han havde ramt Jorden. Saa tog han nogle af Galoskerne af og kom saa endelig ned.

Ja, sikke Historier! En Gang paastod Erik Munch ogsaa, at han havde deltaget i Verdenskrigen. Han havde et Ar paa den ene Haand. Det var fra Krigens Tid. Ligeledes havde han ogsaa det tyske Jernkors. Det havde han, vi saa det, men kom senere i Tænk om, at det jo masske kunde faas paa mere end en Maade. Det viste sig senere, at Arret paa Haanden stammede fra et Cycleuheld.

Til Naturhistorietimerne skulde vi samle Blomster, som vi skulde bestemme i Botanik.

Paa den Maade kunde Eftermiddagene nu udmærket godt gaa for os. Ogsaa Sprog begyndte vi at læse. Vi lærte Engelsk og her havde vi Hr. Magnusson, som altsaa ogsaa var en Lærer, vi havde for første Gang. Det var »Jespersen og Sarauws« vi brugte. Det første stykke var: »See me hop, see me run o. s. v.« Den, der kunde dette Stykke udenad til den anden Time, fik en »Sekser«. Jeg kunde begge Vers i Stykket og fik derfor to »Seksere«. Hr. Magnusson havde en Protokolfører. Det var Karen Margrethe Brøgger, der var det. Vi havde ogsaa en »Glemmekasse« til Engeltimerne. En Glemmekasse var en Kasse, hvortil man maatte betale efter nærmere fastsatte Regler, hvis en havde glemt noget til Timen. Efterhaanden svulmede Kassen jo op og en skønne Dag, kom Hr. Magnusson med Poser fulde af Wienerbrød, der var købt for de Penge, der var i Kassen. Og saa spiste vi Brødet! Den Time var festlig. En Gang havde Hr. Magnusson taget sin Grammofon med. Og saa hørte vi alle de skønne Negersange, som vi havde lært i Engeltimerne: My old Kentucky home, – Old man river og flere.

Det gik hurtigt at lære Engelsk. Vi læste i Bogen efter Lydskrift. Der var saa mange Vers i den Bog. Til alle disse havde Hr. Magnusson altid en Melodi, der passede, f. Eks.:

»Doctor foster went to Gloster

in a shaw of rain« – hertil sang vi »Vipper springe«. Vi lærte ogsaa

»King Christian stood by lofty mast«.

Ja – det var herlige Timer. Hr. Magnusson var saa festlig, saa munter var han altid. Han var en Mester i at tegne Karrikatur paa Tavlen.

Ja – ikke sandt! Vi, der kender Hr. Magnusson, vi kan kende ham i disse Linier.

I 5' Klasse havde vi Regning med Hr. Birkelund. I disse Timer – i denne Klasse – forklaredes for første Gang »Brøkernes Mysterium«. Det svirrede i Luften med Tællere, Nævnerne og Brøkstreger. Men Timen begyndte altid med Tabel. Den store Tabel endda! Naar Hr. Birkelund var kommet ind i Klassen ledsaget af sin Meterstok, der blev stødt i Gulvet med et Par konstante Slag – det skete daglig – saa begyndte Tabellen. Hele Klassen var oppe. Mærkeligt forresten –, men jeg blev altid hørt i Tallet gange sig selv. Det var hver Dag. Hr. Birkelund sagde ikke et Ord til mig. Jeg vidste Besked.

Det var i en af Regnetimerne, at det blev opdaget, at jeg havde »visse Evner« som Tegner. Kan De – kære Læser – huske, at der i Ugebladet »Ude og hjemme«, var en humoristisk Person ved Navn Løvensvans. Det var der altsaa i Aarene omkring 1930. Jeg havde tegnet et Billede af ham hjemme i Mørke, og jeg tog det med i Skole for at vise Viggo det. Det saa Hr. Birkelund – og han snuppede det. Det gav Anledning til, at jeg maatte tegne enhver Situation. Det var dog mest i Hr. E. Munchs Timer i Historie. Naar vi havde for om et eller andet, saa hed det altid:

»Og saa kan Niels Peter jo tegne det til os«.

Og det gjorde jeg saa. Tegningerne blev hængt op inde i Klasseværelset. Det blev i Aarenes Løb til mange. Hvor de nu er henne ved jeg ikke, men jeg haaber dog, at Skolen endnu har dem. Jeg tegnede »Rørd Amundsen paa Nordpolen«, »Gangen til Canossa«, Morten Luther i Worms« og mange flere. Axel Munch bad mig en Gang om en Tegning. Hvor var jeg glad for det. Jeg tegnede en Tegning, som Hr. Munch hængte op paa en af Gangene i Glas og Ramme. Paa den nye Skole hænger Tegningen paa »Sukkenes Gang« lige uden for Kontoret.

Ogsaa til Tegnetimerne, som vi havde med Hr. Dynesen, tegnede jeg mange Tegninger hjemme. I 5' Klasse vistnok 40 Stk.

Da vi gik i 5' Klasse, havde vi een Fritime om Dagen. Og saa var vi ude

i Skolegaarden, hvor vi legede, eller oppe paa Bakken, eller vi sad inde i det gamle Regnskur. Som vi dog holdt af det Regnskur! Vi kunde sidde der hele Fritimen selv paa den mest straalende Solskinsdag. Men undertiden spadserede vi paa Bakken med Skolebestyreren. Axel Munch fortalte. Han var interessant at høre paa. En Gang var nogle af os med ude at køre i Bil med ham. Det var kun en kort Tur ned i Byen. I disse Timer og paa disse Ture kom vi til at holde af Axel Munch. Vi havde jo endnu ikke haft Undervisningstimer med ham.

Som en gestus fra N. P. Baggers side har han skænket elevforeningen 10 eksemplarer. Elevforeningen må sælge disse for 100 kr. pr. stk. og lade det indkomne beløb tilfalde jubilæumsfonden. Salget formidles af Jens Daugaard, tlf. (06) 32 45 27.

Elevforeningen siger hermed den ædle giver: Tak for gaven!

Den første Elevforening og dens Fane

Så vidt jeg husker, blev den første elevforening stiftet i 1915. Jeg kan ikke finde nogen steder, hvor det står skrevet. Men jeg kan fortælle, at pigerne i 8. klasse 1915, Karen Drasbek, Ketty Vinderslev (min søster), Else Uhrbrand, Gerda Rasmussen og Ebba Topp, havde deres store andel i foreningens start og dens fane.

Desværre savner jeg oplysninger om både klassebog og forhandlingsprotokol, som kunne fortælle meget bedre derom, og hvad der skete i den første elevforenings levetid. Disse to bøger efterlyses hermed.

Derimod fandt jeg for mange år siden ud af, at foreningens store silkefane stod på skolens loft. Den fane hvortil de førnævnte 5 piger baldyrede det store motiv – bogstaverne R. R. E. – i fanedugens midte – for 70 år siden.

Dug og fanestang blev – såvidt jeg erindrer – leveret af en specialfabrik i Randers. Elevforeningen (eller giverne) var enige om, at dugen skulle være af fineste Thai-silke, og det medførte naturligvis et par problemer at fremskaffe denne fine vare. Vi befandt os jo midt i Verdenskrig I, hvor der var mangel på mange ting, blandt andet silkevarer og ægte silketråd, det sidste til de tre initialer R. R. E. på flagdugen. Begge dele blev klaret – den sidste af min onkel Peter Jensen, der drev Magasin du Nords filial i Kolind. Hans datter, min kusine Dorthé, var også elev i Ryom og et par klasser under mig. Far og datter sørgede for den nødvendige silketråd til motivet med de tre bogstaver R. R. E. i en cirkelomkreds på størrelse med en spisetallerken.

De fem piger, Karen, Ketty, Else, Gerda og Ebba påtog sig dette arbejde på flagdugen efter en af bestyrelsen godkendt

tegning. Pigerne lod arbejdet gå på omgang, så hver især havde sin andel i alle tre bogstaver og cirklen udenom.

Såvidt jeg kan huske, blev fanen indviet i slutningen af året 1915. Jeg deltog i hvert fald i højtideligheden, som fandt sted i gymnastiksalen, hvor de tre smedede sølvsøm blev slået i. Måske var de ikke af det rene sølv, men de så sådan ud. Der var udtaget tre til at slå disse søm i fanestangen. Den første var Alfred Nielsen – vistnok af årgang 1915 – som slog sømmet i for *skolen*. Søm nr. 2 blev slået i af Viggo Breinegaard for godt *kammeratskab*. Han knaldede så hårdt til sømhovedet, at det blev skævt og måtte rettes op, og den gamle skade er stadig synlig. Det tredje og sidste søm var reserveret skolebestyrer Axel Munch, der slog det i for *idealerne*. Måske er der medlemmer, som har mindebogen »Med idealets ild i vold«, og deri kan læse Axel Munchs tanker.

Dagen sluttede med en lille festlighed på Ryomgaard Hotel og naturligvis med den nye fane i spidsen. Viggo Breinegaard (fra Kolind) var valgt til fanebærer, fordi han var høj og rigtig kunne løfte den nye fane i vejret. På vejen til hotellet passerede vi jernbanestationen, og Viggo løftede da fanen så højt, at den rørte de elektriske ledninger og afstedkom en kæmpestorgnist. Sporene kan stadig ses på fanespyddet som et lille »Brandsår«.

Fanen blev altså indviet efter forskrifterne, men foreningen gik efterhånden i stå og hørte op. Hvordan eller hvornår er jeg ikke klar over, da jeg gik ud af skolen i 1919 og i den følgende tid var bosat i Kolding og efter endt lære var rejsemontør i elbranchen uden at mine opgaver lå på Djursland. Jeg kom sjældent på skolen og til dens fester, men det lykkedes dog langt om længe at ramme den rigtige dag – og at finde den gamle fane. Skolebestyrer K. Basse vidste, hvor den blev opbevaret i al sin ynkelighed. Den så forfærdelig ud, mør og revnet. Jeg var såmænd lige ved at tude over gensynet og tanken om det flotte banner fra 1915.

Ellers mindes jeg at have set den gamle fane i tekst og billeder i nogle af foreningens – den nuværende – årsskrifter efter anden verdenskrig og i de år, hvor man festede om sommeren og havde store navne på Skolebakkens talerstol.

Den gamle fane er et kært minde for mange aldrende Ryom-elever. Jeg har også mit skoleemblem RR i sølv og passer

godt på det. Og som før omtalt hører jeg til de ældste og har ladet mig fortælle, at jeg er alderspræsident. Det er også rigtigt, at jeg har været ældste deltager – af årgang – til de senere års elevfester. Men efter dette års fest – 19. oktober – har jeg fået opklaret, at to af eleverne fra årgang 1916 er spillevende. Det er oven i købet de lige omtalte: Else Uhrbrand og Viggo Breinegaard, som nu er underrettet om denne lille artikel og har bekræftet alt om den gamle fane.

Jeg regner med, at der blandt alle skolens årgange findes mange, som vil være med til at bevare den gamle fane og håber, at bestyrelsen snarest vil behandle mit forslag:
at lade den restaurere og ophænge i festsalen på en æresplads og helst i glas og ramme.

Her venter en opgave for alle, der kan lide deres gamle skole – og i øvrigt alle andre af Ryomgaard Realskoles venner.

Med venlig hilsen

Hugo Vinderslev
Årgang 1919

Strukturændringer

Vores skoles eksistensberettigelse har nøje sammenhæng med, om vi kan tilbyde noget, der er bedre end folkeskolen – noget der berettiger valget af det private alternativ frem for den offentlige, almindelige skole.

Vi skal være bedre – dvs. vi skal opnå bedre faglige resultater for den enkelte elev – vi skal arbejde mere bevidst og målrettet med elevernes arbejdsmetoder og holdninger, og vi skal sørge for et skolemiljø, hvor eleverne kan være trygge og glade.

Om det lykkes for os – ja, det fremgår af elevtilslutningen.

Man taler i disse år om »Den nye børnekarakter« – om at børn i dag er anderledes end børn for bare 10 år siden. Årsagerne er mange: nye familiemønstre – ændrede normer – usikkerhed – nye arbejdsbetingelser – nye uddannelsesbehov – institutionsbørn – nøglebørn – alle disse væsentlige områder, der er under forandring netop nu – og så som en af de vigtigste: en helt ny erfaringsbaggrund.

Før kom børnene til skolen med erfaringer og udvikling fra nærmiljø og familie – nu er der års intense medicoplevelser som udgangspunkt. Tænk hvad børns hoveder er fyldt med (på godt og ondt) – hvilke oplevelser de har haft i sammenligning med, hvad vi kendte til. Skolens opgaver – lærerens metode og rolle må på den baggrund skifte karakter – skolen må være i forandring.

Den offentlige skole kan kun ændre sig langsomt. Beslutningerne skal tages af »et bredt flertal i folketinget« og gennemføres efter kommunalpolitiske vedtagelser på baggrund af høringer og indhentede udtalelser. Den private skole har i modsætning dertil en meget kort beslutningsvej. Inden for de

rammer, statens tilskudsregler anviser, kan den forældrevalgte bestyrelse sammen med lærere og skolebestyrer stort set ændre undervisningen og dens rammer fra dag til dag – selvfølgelig med vished om, at ændringerne accepteres af skolens forældrereds.

Et halvt års intenst arbejde med indsamling af andres erfaringer, gennemlæsning af forsøgsrapporter, drøftelser og overvejelser endte i beslutninger om at foretage ændringer i skolens sædvanlige arbejdsgang som en begyndende tilpasning til nye krav.

For at opnå en mere sammenhængende undervisning og bedre mulighed for at gennemarbejde et emne og for at effektivisere undervisningen (tidsbesparelse ved at undgå uro ved lærerskift og frikvarterer) tilrettelægges næsten al undervisning i dobbeltlektioner (dvs. 90 min.)

Skemaet ser f.eks. sådan ud for 9a om torsdagen:

8.30 biologi
10.00 frikvarter
10.25 fællessamling
10.35 engelsk
11.55 middagsfrikvarter
12.30 matematik
14.00 tysk
14.45 fri

Som det ses, er der kun to frikvarterer, der til gengæld er så lange, at man kan nå at lege ordentligt – nå at spise sin medbragte eller købte mad og forfriskning og få frisk luft i lungerne ved leg på Bakken eller en tur i byen.

Børnenes møde med skolen i børnehaveklassen og/eller første klasse forløber ikke helt, som vi andre husker det fra vores skolestart. Det er meget sjældent, nogen er bange og kede af situationen, man ser på det som en oplevelse, har forventninger om, et nu skal der ske noget – helst spændende og hurtigt. Det stiller ændrede krav til læreren og undervisningstilrettelægningsen – krav, der først og fremmest drejer sig om lærerens dygtighed og uddannelse, men som også kan opfyldes ved en bedre ramme. Vi har besluttet, at kun to lærere skal dele klassen de første år, at undervisningen skal være ikke-

fagdelt, samt at meget af undervisningen skal foregå på tværs af aldersgrupperne.

De praktiske og musiske fag bliver ikke tilgodeset i det almindelige skolesystem. Vi kan heller ikke give dem den placering, de burde have, det har vi ikke timetildeling til, men vi har indført en valgordning og en timetalsudvidelse, der i hvert fald forbedrer mulighederne væsentligt. Fagene (for nemheds skyld kaldet p-fag) er opdelt i emner. Der arbejdes 3 timer om ugen i 5 uger med hvert emne. Et emne om tirsdagen og et om fredagen.

Eleverne vælger imellem holdene og sammensætter deres egen årsplan for de 6 ugentlige p-fagstimer.

I gennemsnit er der 12 elever på holdene.

I denne periode (uge 43 - 45) er emnerne:

Lav ting af et bræt
Blokfløjte for begyndere
Valkning
Tegning
Kludeklip
Lav skåle af træ
Vi indøver en musical
Ting af garn
Vi laver ost og smør
Collager

Det er nødvendigt at kunne tale engelsk - ikke bare til husbehov og rejsebrug - derfor starter vi allerede i 4. klasse med 3 timer om ugen og udvider timetallet i de ældste klasser. I alt en forøgelse af timetallet i engelskundervisningen med 33%.

Ved normaltimetallet i matematik opnår gennemsnitseleven ikke den fornødne sikkerhed. Vi har derfor fundet det rigtigt at udvide timetallet i 8.- 9.- 10. klasse med 25%.

Også orienteringsfagene, synes vi, har behov for tilpasning. Erfaringen med faget samtidsorientering, der indførtes ved den sidste revision af folkeskoleloven, er, at det ikke giver eleverne den nødvendige basisviden. I stedet for giver vi 7.- 10. klasserne 2 timer biologi, 2 timer geografi og 2 timer historie om ugen.

I forhold til tidligere er eleverne i 7. klasse mere udviklede

og modne, og vi har derfor fundet det naturligt at »dele« skolen efter 6. klasse i stedet for den traditionelle deling efter 7. klasse. Det betyder, at 7. klasserne rykker op blandt de store elever og undervises efter de samme forhold og dermed også vælger de samme frivillige fag, som 8.- 10. klasserne.

Blandt de frivillige fag lægger vi stor vægt på elektronik og edb, der kan give eleverne et nødvendigt indblik i moderne teknologi.

Som nævnt tidligere opfatter vi disse ændringer og moderniseringer som et skridt på vejen til en endnu bedre skole – bedre for eleverne at gå i – og bedre til at opfylde de krav, der stilles til en undervisning, der skal række langt ind i næste århundrede.

Vi vil stadig være vågne for de nødvendige justeringer, så vores skole kan give eleverne en udvikling, der giver dem den bedst mulige ballast for deres fremtidige tilværelse.

H. E. Stilling

Ryomgård Realskoles Jubilæumsfond af 1983

Ovennævnte fond blev oprettet efter skolens 70-års dag den 7/1 1983, og af fondens fundats fremgår det, at fondens formål er:

1. at fremme og højne undervisningsniveauet på Ryomgård Realskole, herunder indkøb af fornødne undervisningsmidler og tilskud til elevers deltagelse i specielle undervisningsformål.
2. at uddele skolefripladser efter behov.
3. at støtte ved legater eller lån nuværende og tidligere elever ved Ryomgård Realskole i forbindelse med videreuddannelse.
4. ved eenstemmig beslutning af bestyrelsen at yde bidrag til almenyttige, kulturelle formål til foreninger og/eller enkeltpersoner.

Fonden blev oprettet med en grundkapital på kr. 18.300. Dette beløb er pr. 1/11 1985 vokset til kr. 39.800. Alene i den forgangne del af 1985 er der tale om en tilvækst på kr. 9.300, hvoraf knap 2.000 er fra gamle elever og 6.500 fra institutioner.

Fondens bestyrelse sender sin hjerteligste tak for alle bidrag – store som små.

Men selvfølgelig er det stadig begrænset, hvad der kan udrettes for renterne af ca. 40.000 kr., og det er da også bestyrelsens håb, at der blandt skolens mange venner – i forældre-kredsen og blandt gamle elever – vil være mange, der kunne tænke sig at bidrage til at skabe en støttefond, hvis muligheder for støtte er af mere end blot symbolsk art.

Bidrag modtages med tak på:

Giro nr. 6 84 48 39,

Ryomgård Realskoles Jubilæumsfond af 1983,
8550 Ryomgård

På bestyrelsens vegne
med venlig hilsen
K. Basse Kristensen

Praktiske oplysninger om skolen

Siden 1. august 1960 har Ryomgård Realskole været en selv-
ejende institution.

Det vedtægtsmæssige grundlag for institutionen er skolens
fundats af 30. september 1981.

Bestyrelsen

Efter valget ved generalforsamlingen den 26. september 1985
og efterfølgende konstituering ser bestyrelsen således ud:

1. *Formand:* direktør Frederik Jensen, Lillerupvej 8 B, 8410
Rønde, tlf. (06) 37 21 73. Kontor: (06) 13 17 22.
2. *Næstformand:* Tømremester N. P. Pedersen, Solbakke-
vej 5, 8550 Ryomgård, tlf. (06) 39 42 75.
3. *Sekretær:* Systemkonsulent Dan Sørensen, Skovbakken
30, 8550 Ryomgård, tlf. (06) 39 48 13.
4. Landsretssagfører Ivar K. Lauritzen, Alvejen 14, 8963
Auning, tlf. (06) 48 32 01. Kontor: (06) 39 40 11.
5. Terapeut fru Birgit Nielsen, Frellingvej 25, 8560 Ko-
lind, tlf. (06) 39 15 41.
6. Børneforsorgspædagog fru Kirsten Wiese, Axel
Munchsvej 9, 8550 Ryomgård, tlf. 39 49 40.
7. Lærer Benedikte Riis, Frederikslundsvej 8, 8550 Ryom-
gård, tlf. (06) 39 84 51.

Tilsynsførende i henhold til lov om private skoler er overlærer Carsten Got-
fredsen, Huldremosevej 54, 8586 Ørum Djurs.

Skolebestyrer H. E. Stilling træffes på skolens kontor efter aftale, tlf. (06)
39 40 02. Skolebestyreren privat, Skalhøjvej 26 8581 Nimtofte, tlf. 39 84 84.

Lærerrådsformand: fru Eva Schou, Vibevej 24, 8550 Ryomgård.

Skolelæge: P. Kraunsøe, 8581 Nimtofte.

Skolepsykologisk bistand: Skolepsykologisk kontor, Grenå.

Sundhedsplejerske: fru Lene Buch.

Daglig ledelse af kostafdelingen: Birte Søllingvraa og Lars Møller Ander-
sen, Torvegården, 8581 Nimtofte, tlf. (06) 39 81 15.

Pedel: Preben Nebel, Vestergade 34 B, Ryomgård, tlf. 39 40 87.

Skolebetalingen

Betalingen omfatter undervisning, bogleje og nødvendige ma-

terialer. Fra 1/8 1985 gælder følgende satser:

Børnehaveklasse	290 kr. pr. rate
1. - 4. klasse	290 kr. pr. rate
5. - 7. klasse	365 kr. pr. rate
8. - 10. klasse	420 kr. pr. rate

Pasningsordning

Fuldtid.....	400 kr. pr. rate
Deltid	270 kr. pr. rate

Kostskolen

For ophold, undervisning m.v. . 3900 kr. pr. rate

Ved lejrskoler, der normalt afholdes i 3., 5., 7. og 9. skoleår, er elevbetalingen ca. 45%. - Ved ekskursioner og lign. ca. 15%.

Skolepengene opkræves i 11 rater og forfalder forud. Der betales fuld rate for den måned, i hvilken eleven begynder skolegangen. Ved udmeldelse i årets løb betales fuld rate for den måned, hvori udmeldelsen finder sted.

Indbetaling sker over bankservice til Djurslands Bank eller ved giro.

Den enkelte rate bedes indbetalt inden den 10. i måneden.

Skolen forbeholder sig ret til at tilskrive restancebeløbene renter. Bliver restancen $\frac{1}{2}$ år gammel, kan den overdrages til retslig incasso.

Forsømmelser

Skolen har pligt til at føre protokol over elevforsømmelser.

Når en elev forsømmer skolen på grund af sygdom, skal forældrene give skolen besked derom.

For korte sygeperioders vedkommende kan det gøres ved, at eleven møder med en erklæring fra hjemmet første skoledag efter sygdommen.

Ved længere sygdomsperioder forventes det, at skolen får besked snarest muligt.

Skolen forbeholder sig ret til - i undtagelsestilfælde - at kræve lægeattest.

I ganske særlige tilfælde - store familiebegivenheder og

lign. – kan en elev fritages for skolegang efter *forud* indhentet tilladelse fra skolens kontor.

Befordringsudgifter

Lov om friskoler og private grundskoler m.v. af 8. juni 1977 indeholder bestemmelser om hel eller delvis dækning af befordringsudgifter. Det hedder heri bl.a.:

Kommunen dækker efter ansøgning udgifterne til befordring med offentlige transportmidler mellem skolen og hjemmet eller dettes nærhed for de børn i friskoler og private grundskoler, som er hjemmehørende i kommunen, og hvis skolevej opfylder betingelserne i folkeskolelovens § 25, stk. 1, nr. 1 eller 2.

Der er følgende afstands begrænsninger:

1. For børnehaveklasse og 1. - 3. klasse skal afstanden være mellem $2\frac{1}{2}$ og $12\frac{1}{2}$ km,
2. for 4. - 6. klasse mellem 6 og 16 km,
3. for 7. - 9. klasse mellem 7 og 17 km og
4. for 10. klasse mellem 9 og 19 km.

Ansøgningsskema kan fås på skolen.

Er afstanden længere end angivet, betaler en del kommuner kun for den angivne strækning.

Støttemuligheder

Legater

Til skolen er knyttet følgende legater:

1. Skolebestyrer Axel Munchs friplads.
2. Dagmar og Erik Munchs mindelegat.
3. Villy Halds legat.

Disse legater opslås på skolen i april måned og tildeles som hele eller delvise fripladser.

Søskendemoderation

Forældre, der har flere børn gående på skolen samtidig, kan få nedslag i betalingen. For tiden gælder følgende regler:

1. barn betaler fuldt ud, 2. barn betaler $\frac{3}{4}$, 3. barn $\frac{1}{2}$ og 4. barn $\frac{1}{4}$.

Denne søskendemoderationsordning gælder alle klasserne fra børnehaveklasse til og med 10. årgang.

Statens fripladstilskud

Fra statens side ydes et mindre beløb som fripladstilskud til elever i private skoler.

I Lov om friskoler og private grundskoler m.v. af 8. juni 1977 hedder det i § 17:

Til nedbringelse af skolepengene ved friskoler og private grundskoler, der opkræver skolepenge på et takstmæssigt fastsat grundlag, yder staten inden for et årligt fastsat beløb fripladstilskud til elever, som ikke er fyldt 18 år ved skoleårets begyndelse.

Stk. 2 Fripladstilskuddet beregnes under hensyn til elevens og forældrenes økonomiske forhold.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter regler om beregning og udbetaling af fripladstilskuddet.

Skema til ansøgning om dette tilskud fås på skolen før sommerferien.

Statens Uddannelsessstøtte

Statens Uddannelsessstøtte er begrænset til at gælde uddannelsessøgende, der er fyldt 18 år. Det vil i praksis sige, at kun enkelte »ældre« elever i 10. årgang kan søge.

Forældrekontakt

Skolen bygger på et gensidigt tillidsforhold mellem forældre og skole. Kontakten til forældrekrædsen søges opretholdt ad forskellige veje:

1. Elevens faglige standpunkt:

Tre gange årligt giver skolen forældrene meddelelse om deres børns standpunkt gennem standpunktsbøger, der skal forevises hjemme, underskrives af forældrene og tilbageleveres til skolen.

2. Klasseforældremøder:

Der afholdes mindst et klasseforældremøde for hver klasse i løbet af skoleåret.

I nogle tilfælde udvides forældremødet til et forældre- og elevmøde.

3. Forældrekontakt:

Mindst en gang i løbet af skoleåret indbydes til samtale mellem forældre og elevens lærere om standpunkt, udvikling og opførsel.

4. Undervisningen:

Forældrene er altid velkomne på skolen for at følge undervisningen – for at tale med lærerne eller skolens bestyrer.

Årsregnskab

1. juni 1984 – 31. maj 1985

Indtægter

Kontingent	20.364,00
Renter: (bank og giro)	160,20
	<u>20.524,20</u>

Udgifter

Elevskrift	16.365,75
Porto	4.129,80
Blomster og gaver	912,00
Elevforeningens andel af legat	100,00
Elevfest	972,70
	<u>22.480,25</u>
Årets resultat	÷ <u>1956,05</u>

Status pr. 31. maj 1985

Indestående i bank	1.392,71
Indestående på giro	125,07
	<u>1.517,78</u>

Ryomgård, den 10. oktober 1985

Lars Christensen

Regnskabet gennemgået og revideret.

J. Holm-Pedersen

K. Vester-Petersen

